

Изх. № 02-00-45/ 4.11.2022г.

ДО

Г-Н РАДОМИР ЧОЛАКОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА

КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

на 48-то НАРОДНО СЪБРАНИЕ

НАРОДНО СЪБРАНИЕ на РБ

ВХ № ПР-48-216-01-3
ПОЛУЧЕНО НА 11.11.2022г.

ОТНОСНО: Законопроект за изменение и допълнение на закона за медиацията,
сигнатура 48-202-01-20 , дата: 28.10.2022 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за медиацията предлага значителни изменения в съществуващата структура, принципи и процедури по медиация.

Съгласно действащия Закон за медиацията, тя се осъществява от физически лица – медиатори, които отговарят на единни изисквания, задължения и отговорности, вписани са в регистър към Министъра на правосъдието, и могат да се сдружават за осъществяване на дейността. Спорещите страни свободно избират един или повече медиатори, които да ги подпомагат в процедурата по преодоляване на различията и постигане на споразумение.

С предложения законопроект се променят както материалноправните предпоставки за въвеждане на задължителна медиация, така и принципите на устройството на дейността чрез нововъведените Съдебни центрове по медиация.

На първо място, за първи път се въвежда задължителната медиация за определени спорове. Остава неясно на какъв принцип са подбрани споровете, за които се предвижда задължителна медиация. Така например, крайно неподходяща е задължителната медиация по спорове за защита на права на интелектуална собственост, за защита на членствени права в търговско дружество по чл. 71 от Търговския закон или за отмяна на решение на Общото събрание на дружеството по чл. 74 от Търговския закон. В същото време е предвидено, че съдът не задължава страните към медиация, когато страна по делото е потребител, с изключение на исковете за вземания, произтичащи от договор за банков кредит или свързани с него правоотношения, както и от договор за имуществено застраховане.

На второ място, в законопроекта е предвидено, че задължителната медиация трябва да се осъществява само от медиатори към Съдебни центрове по медиация към съответния съд. Съдебните центрове по медиация са с териториални поделения към районните съдилища, които организират провеждането на процедурите по съдебна медиация. Възниква въпросът защо законодателят, въвеждайки задължителната медиация, ограничава възможностите за избор на медиатори, на които спорещите страни биха имали доверие и които да ги подкрепят при решаването на спора между тях? По този начин възникват и две категории медиатори – тези, които са към Съдебните центрове по медиация, и други – които отговарят само на общите изисквания на закона.

На трето място, със законопроекта се създава двоен статут - на лица, които са ангажирани към Съдебните центрове, и на лица, които действат самостоятелно или са организирани в сдружения. Единните изисквания за обучение на медиаторите са заменени с допълнителни изисквания за подготовка на медиаторите, функциониращи към Съдебните центрове по медиация. За тях са предвидени допълнителни условия, на които трябва да отговорят – наред с общите изисквания на по чл. 8, ал. 1 от Закона за медиацията, те трябва да са преминали допълнителен подбор и специализирано обучение съгласно Наредбата по чл.25 (за подбор на медиаторите към съдебните центрове по медиация, както и дейността на координаторите на центрoвете), която се приема от Висшия съдебен съвет. Би следвало такава наредба да се приема от Министъра на правосъдието, а не от Висшия съдебен съвет. Критериите за допълнителен подбор трябва да се уредят на законово равнище, а не с подзаконов нормативен акт.

Законодателят вменява като правомощие на Съвета по медиация да определя медиаторите, които ще подпомагат спорещите страни, с изключение на случаите, когато има съгласие между тях за определен медиатор. По този начин се нарушава принципът на доброволност в медиацията и се отваря вратата за недобросъвестни практики от страна на Центровете по медиация, които биха толерирали определени медиатори за сметка на други. Различията в изискванията към медиаторите и достъпът до тях създават двойни стандарти и поставят в неравностойно положение и медиатори, и спорещи страни.

Буди недоумение и ограничаването по законодателен път на продължителността на медиацията – между един и три часа. Посоченото времетраене е крайно недостатъчно за вникване в същината на спора и за ефективно реализиране на целите на медиацията. Акцентирането върху времетраенето, а не върху съдържанието създава предпоставки за формално протичане на процедурата, а не за постигане на целения резултат- сключване на споразумение.

На четвърто място, прекомерното разширяване на възможностите за насочване от съда към медиация създава реални възможности за допълнително забавяне и оскъпяване на съдебната процедура, в случаите когато не е постигнато доброволно уреждане на спора. Като последица от задължителния характер на медиацията по широк кръг спорове, законодателят въвежда и редица необосновани санкции при отказ да се прибегне до задължителна медиация. Така, когато съдът е задължил страните да участват в процедура по медиация и по делото не е постигнато споразумение, с което да приключва делото, страната, която не е участвала лично или чрез пълномощник в процедурата, заплаща таксите и разноските по делото независимо от изхода му. Когато и двете страни не са участвали в процедурата по медиация, таксите и разноските остават върху тях, както са ги направили, а разноските по ал. 1 се заплащат от тях поравно.

Поради изложените съображения, никак не е сигурно дали вследствие на използването на задължителната медиация ще се постигне по-ефективно разрешаване на споровете между страните, както и разтоварването на съдилищата от множеството спорове, с които са сезирани.

Предлагаме да бъде запазен принципът на единни изисквания към всички медиатори и възможността страните свободно да избират медиатор. По този начин законът ще гарантира в еднаква степен ефективността, безпристрастността и компетентността на медиацията, независимо дали е разпоредена от съд, или доброволно избран способ.

С УВАЖЕНИЕ,

ДОБРИ МИТРЕВ

Председател на УС на БСК